

langs de wallen, links de baan op en rechts een klein reservaat in: "Het Hoornweek van Antwerpen", een aardig natuurgebiedje met waterpartijen en glooiweiden met boomaanplanting. We passeerden het sportcentrum van Ieper, en hoorden de eerste zwartkop jodelen. Langs het Rondeelpad verlieten we natuurgebied en kwamen terug aan ons vertrekpunt.

NAMIDDAG : DE VIERLINGEN

Na en deugddoende eet- en rustpose, met zonnebrand, in het restaurant van de Palingbeek, maken we een korte wandeling naar beneden, langs de Palingbeek, en terug naar boven, waar er nog een stuk of acht natuur.-liefhebbers bij ons groepje aansluiten

Reeds bij de start ontdekte Jacques de draadereprijs en ook een citroenvlinder. We wandelen richting hoofdweg en volgen verderop rechts de pijl "Hill 64" Een paar honderd meters verderop slaan we links naast de spoorweg, "De Vierlingen" in. Een heel statig, luchtig bos met kanjers van bomen en brede lanen, en naar het schijnt een 14-tal vijvers. We bereiken een bomkrater, "Caterpillen" genoemd, een vijver van ongeveer 30 mtr. doorsnede: een mijng gebied waar de Engelsen de Duitsers in de vorige wereldoorlog het leven trachtten zuur te maken: het is een oase van groen.

Verder in het bos zien we een bende geelgestaarte sijsjes in de bomen kwetteren. Er ontstaat een discussie over de soort sparren welke we langs het pad aantreffen. We horen een goudhaantje siesieren. We zien ook Jan pardoos over een boomwortel struikelen en languit in de modder terecht komen. Het is niets ernstigs maar we betuigen welgemeend ons medeleven met het ietwat vies uiterlijk.

Een geel gepenseeld veld van dotterbloemen bloeit aan een vijverrand. op de hoek van het pad. We zien een blauwkappige pimpelmees tsietsieten, en horen we daar niet het sietuie van een zwarte mees ? Aan een afsluiting waar het privaat wordt moeten we naar rechts.

Ik geloof dat het ook de tijd is van de kikkerdril die we in paternosterslierten in een van de vijvers vinden Er is discussie over een vlier, die uiteindelijk een bergvlier blijkt te zijn. Een boomkruiper tieteroitit in de verte Een pimpelmees tsietsèrrierietè zijn zilveren lachje door het groen. Verder in de dreef vinden we het bosviooltje in blauw prachtornaat.

We trekken verder rechtsweg Eigenlijk is het een prachtbos met grote boomvariatie, struik- en vengebiedjes.

Kikker- en paddendril huizen tezamen in een plas. We draaien naar links op de terugweg. Reen vlaamse gaai wiekt lastig tussen de boomkruinen; We dachten een specht te horen lachen. Ook een goudhaante siesiete hoog in de bomen. Een paar rossige torenvalken glijdt door de lucht.

Stilaan geraken we uit het bos en aan ons vertrekpunt. We besluiten de dag met nog een natje te bezegenen. Wat we niet wisten toen we aan een uitbating stopten dat er binnenin een dansfestijn aan de gang was. Jan en Vera lieten zich niet pramen en zwierven de dansvloer op, om de jeugd te doen blozen: hilarische vogels in vrije vlucht, tot we uiteindelijk in gezamenlijke vlucht huiswaarts keerden.

Herman.

SPOORWEGBERM ROESLARE-IEPER : deel 4

05-05 Als welkom ontvang ik een welriekende tuil Liguster en bij het afscheid een perkje opvallende Dagkoekoeksbloemen aan de oevers van de Babillebeek. Op de prikkeldraad van een daaraan palende wei zie ik de schittering van Gele kwikstaarten.

Zoals iedereen weet heeft de landbouwer het de laatste jaren, omwille van opeenvolgende crisissen, zeker niet gemakkelijk. Tot overmaat van ramp is er dit voorjaar nog de maar niet-wijkende wateroverlast op de akkers. Ik zie boeren, hard labeurend met schop of spade, okkasionele greppels graven en de omgeving rond duikers plaggen om toch maar wat water van de akker weg te krijgen... Ik heb er mijn bedenkingen bij... Zijn er door de overgang naar grootschaligheid grachten gedempt? Is de bodem dicht gereden en water-ondoorlatend door gebruik van zware machines? En omgekeerd: Stellen we niet vast dat bij een korte droge periode niet overal moet begoten worden? Is, met de huidige landbouwmethode, de grondstructuur (humus) volledig verdwenen? Bovenstaande neemt niet weg dat ik meevoel met de zorgen van de landbouwer.

12-05 Eindelijk! Lekker weer met veel zon (22°C). De als wesp of bij verklede zweefvliegen (mimicry) zijn tot leven gekomen en doen zich te goed aan het overvloedig bloeiende fluitekruid. Ik zie blinde bijen, een

doodskopzweefvlieg, pendelzweefvliegen en menig andere, mij onbekende, soorten. Ik tel op zijn minst 10 Bonte zanddoogjes (die mij uit hun territorium verjagen), 6 prachtige voorjaarsvormen van Landkaartjes naast enkele witjes (Kleine kool-, Klein geaderde -, Grote?) en tal van nachtvlinderjuweeltjes die eveneens onbekend wensen te blijven.

De schaarse bloemen van een Voederwikke steken uit boven het fluitekruid waaraan hij zich heeft vastgehecht. Langs de akkerrand tel ik de'tien' kroonblaadjes van een Gewone hoornbloem (het zijn er dus maar vijf, maar dan wel diep ingesneden!), Voor de insecten zijn feestdagen in 't verschiet want de Meidoorn zal zich ook dit jaar niet vergissen van maand.

Aan de beek hoor ik de rauwe kreet van een *Fazant* en het vinnige liedje van een *Grasmus* en, om mijn lentegevoel compleet te maken, laat een *Koekoek* zijn zoete klanken klinken over de vlakte.

Nu pas ontdek ik waar het overtollige water uit de Z.O.-kant van de lage weide zijn weg vindt naar de andere kant van de berm.

In het laagste punt loopt een authentieke ouderwetse, letterlijk eeuw-oude, gemetste koker onder de berm door. Aan de baggerwerken rondom is te merken dat de boer er het belang niet van onderschat heeft. Als het van mij afhangt wordt deze duiker uit het pré-betontijdperk meteen tot beschermd monument verheven!

19-05 De witte galerij van het fluitekruid zal moeten wijken voor deze van het Zevenblad waarvan een eerste schermpje al bloeit. Aan de randen van de kale berm vind ik bloeiende Smalle weegbree en de hoog uitstekende bloeiwijze van Veldzuring.

Ik heb ál mijn oren vandoen om de *Tuinfluiter* niet te verwarren met de zwartkop. Gelukkig is de 'oeoh-oeoh' van de *Holenduif* meteen te identificeren.

Ik zie *Huismussen* op en af vliegen van de berm naar de boerderij. Allicht vinden ze hier geschikt voer voor hun jongen. Ook het gekrijs van de spreeuwenjongen wijst mij er op dat de lente snel vordert. Nabij de torenvalkkast hoor ik de 'ki-ki-ki'-alarmroep van de torenvalk (voor mij bedoeld?) maar tijdens mijn gehele tocht was de overheersende toon toch het gebrom van tractoren. Eindelijk zaaitijd dus!

25-05 Ik dacht er al aan om de frequentie van mijn bezoeken aan de berm wat te minderen maar mijn notities van vandaag doen mij meteen van dit idee afstappen.

Het Kleefkruid (uitvinder van het 'velcro'-systeem?) steekt tussen en boven de talrijke Grote brandnetels uit. De Gelderse roos en de Vlier maken zich op om het wit kleed van de meidoorn over te nemen.

Lager bij de grond vallen de grote bloemen van de Braam heel wat beter op dan de onooglijke bloempjes van de Ringelwikke. Tussen de karresporen op de kale weg staat Schijfkamille en bij het begin van de lage weide profiteren een paar Blaartrekkende boterbloemen van de nog natte ondergrond.

De weidevogels moeten voortaan het gezelschap van grazende koeien duiden en de akkervogels zullen moeten wennen aan het geknal van de kanonnen dat ten alle kante weerklinkt.

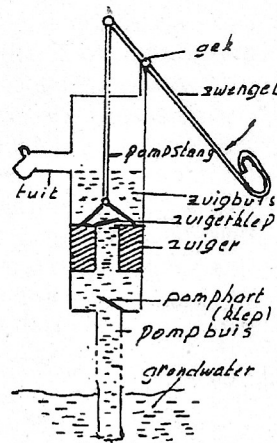
Toch mag ik drie belangrijke nieuwkomers noteren: de zagerige zang van een *Spotvogel*, de eindeloze reeks imitaties van de *Bosrietzanger*, en het ge-'roeoeroe' van een *Tortelduif* zijn niet te versmaden nieuwe geluiden.

Je zou kunnen denken dat deze negende wandeling minder tijd vergt dan de eerste van deze reeks... Niets is minder waar! De reden?

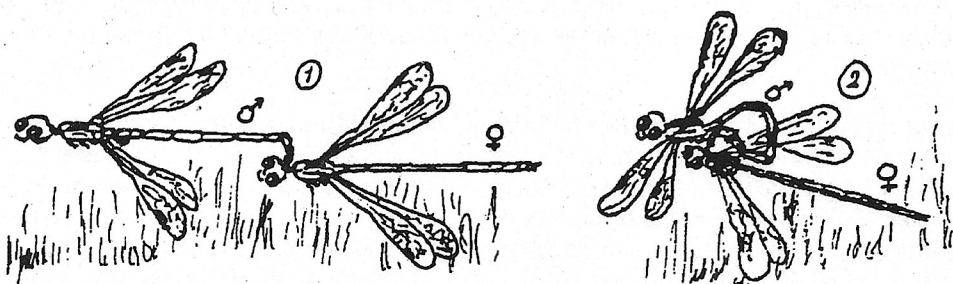
- Een adembenemende vliegmeeting met ruim 200 deelnemende spreeuwen houdt een hele tijd mijn aandacht gaande.
- Eén blauwe waterjuffer als tegenligger op de berm. Geduldig wachten tot het beestje eindelijk wil neerstrijken. Het blijkt een Azuurwaterjuffer te zijn. Allicht een zwerver, op zoek naar een geschikt biotoopje, die deze corridor als doorgang gebruikt.
- De grachten aan de hoge weide zijn opgedroogd en laten een onwelriekende 'vieze smurrie' van halfverteerde bladeren en stengels achter... althans volgens ons, mensen. Voor insecten allerlei is het de 'place to be'! Het is er een druk op en af vliegen van blinkende vliegjes met trillende vleugels, zweefvliegen, langpootmuggen en andere 'vieze beestjes' die anoniem wensen te blijven. Ik vermoed dat er hier ei-afzet aan de gang is of is het de ideale plek om een geschikte partner op de kop te tikken? Vervang dus maar 'vieze smurrie' door 'prachtig biotoopje'.
- Een lieveheersbeestje zit te zonnen op een brandnetel... Twee zwarte stippen op de oranje dekschilden en met een halsschild dat wit vertoont aan de zijkanten... Waarschijnlijk een Twee-stippelig lieveheersbeestje.

06-06 Veel wind en bewolkt. Niet echt een vlinderweer maar ik stel toch met voldoening vast dat de Atalanta na zijn lange vliegreis op 'mijn' terrein geland is. Aan de ingang van het pad bloest een Gewone klaproos maar ik moet wel doorstappen tot op het eind om als tweede bloeier Echte kamille te kunnen noteren. De ingezaaide akkers vertonen al hun eerste blaadjes. De volgende maanden zal ik wandelen tussen mals-, bieten-, spinazie-, aardappel- en korenvelden. Ik stel ook vast dat de weiden, die niet begraasd worden, al gemaaid zijn en het maaisel luchtdicht is verpakt. Er is weer jong volk te been: Bedelende pimpelmezen en wegsputtende jonge waterhoentjes zijn de vertegenwoordigers van soorten die hier hun populatie willen bestendigen.

- Door het maaien van het, weilandje aan het begin van de berm zijn nu duidelijk de roestige resten van een ouderwetse pomp zichtbaar geworden. Er zal zich in de buurt dus een steenput bevinden. Ik vraag mij af of de boer dit grondwater vandaag nog zou durven aanbieden aan zijn vee... (verzuring, vermesting en andere 'ver'-s). (de tekening van de pomp is t.a.v. mijn jongere lezers...)
- In een lage weide is nu ook een schier verland poeltje zichtbaar geworden waarin nog wat water staat... Zou mijn ontmoeting met die libel van een tiental dagen geleden dan toch niet zo toevallig zijn?

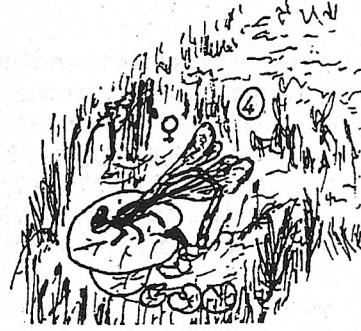

14-06Tussen het puin op de kale berm heeft Varkensgras het uitstekend naar zijn zin. Ook één klein exemplaar Viifvingerkruid en een paar tapijtjes Kleine klaver vinden dat een biotoopje waar de concurrentie draagbaar is. Meer naar de rand toe toont het Herderstasje al zijn tasjes en in de grasrijke rand bloeit van hoog naar laag: Witte klaver, Vogelwikke en Ridderzuring. Een lantaarntjes-tandem is er op zoek naar een geschikte paarplaats. Misschien zet het vrouwtje straks haar eitjes af in het niet veraf gelegen poeltje van de lage wei. Op de berm bij die lage weiden prijkt al één reuzenscherm van de Reuzebereklaauw... Alleen maar naar kijken... (brandwonden-gevaar). Naarstige hommels (veldhommels?) trekken zich daar niets van aan en het deert hen evenmin dat deze plant eigenlijk niet in onze contreien thuis hoort. Ik blijf er nog luisteren naar de zang van ... Is het de zwartkop of de tuinfluiter? Ik geraak er dit keer (weer) niet uit.

Het unieke paringsritueel van lantaarntjes, algemeen voor alle libellen, wil ik u zeker niet onthouden.

1. Het mannetje slaat letterlijk een paringsbereid vrouwtje aan de haak door zijn achterlijf-aanhangsels vast te klikken aan de achterrand van haar halsschild (sleutel-slot systeem). Samen vormen ze dan de bekende tandem.
2. Vóór de eigenlijke paring aanvangt brengt het mannetje eerst het sperma over van zijn geslachtsorgaan naar zijn copulatie-orgaan (onderaan tweede segment)
3. Nog steeds in tandem, kromt het vrouwtje haar achterlijf zodanig dat zij het sperma kan opnemen. Bij deze houding - het paringswiel - gebeurt dus de eigenlijke paring.
4. Daarna zet het vrouwtje haar eitjes af bij of in een waterig milieu. Het lantaarntjesvrouwtje doet dit solitair op onderwaterdelen van een plant.

17-06 Deze wandeling is niet meegerekend in de titel van dit hoofdstuk. Vandaag neem ik deel aan een geleide cvn-wandeling op de oude spoorwegberm. Ik wil deze excursie zeker niet missen want ik heb nog wat vraagtekens staan bij de soorten aangeplante bomen. Dank zij de op dit gebied zeer competente gids A. Veranneman kan ik mijn aantekeningen verifiëren, er nieuwe exemplaren aan toevoegen en enkele cultivars van mijn lijstje schrappen.

Daarnaast is er nog voldoende tijd over om de schermen van Rode kornoelje op te merken, de eerste paarse bloempjes van Bitterzoet te zien en de reeds vruchtvormende Kardinaalsmuts nu pas voor het eerst te ontdekken (.. de bloei ervan is mij dus ontgaan). Enkele exemplaren van het geslacht Basterdwederik blijven hun naam geheim houden.

We beleven nog een opwindend moment aan de torenvalk: Tussen het struikgewas door zien we twee al flink uit de kluiten gewassen jongen op de rand van de nestbak zitten.

De Roeselaarse oude spoorwegberm maakt vanaf heden deel uit van één der drie landelijke wandelpaden die de stedelijke diensten hebben uitgestippeld. Het wandelpad, waar de berm is in opgenomen, krijgt de naam 'Collievijverpad'.
Op de berm zelf staan nu twee spiksplinternieuwe paaltjes met bewegwijzering en bovenaan een keurig geëetst plaatje met de naam van het pad.
Is dit een schuchter eerste teken dat het huidig bewind de berm intact wil houden?

25-06 26° C! De berm is één bonte afwisseling van licht- en schaduwen effecten. Daar waar de stralen over en door de bomen en struiken schieten is al van ver het gewriemel van insecten waar te nemen. Vooral de roerloze 'ophanging' van zweefvliegen, afgewisseld met het schichtig wegschieten naar een eventuele belager van hun plekje, is spectaculair.

Ik zie daarbij nogal wat Rosse zweefvliegen en soorten van het Syrphus geslacht. Ik heb onvoldoende kennis om enkele andere soorten te kunnen benoemen.

Ook de vlinders kunnen vandaag niet ontbreken. Ik ontwaar mijn eerste Gehakelde aurelia en slaag er deze keer ook in om het klein geaderd witje en het klein koolwitje uit elkaar te houden.

De berm ligt er (voorlopig?) nog ongemaaid bij maar op de kale berm heeft de lokale boer het karwei alvast zelf geklaard. In het maaisel zijn nog de bloemhoofdjes van zijn aartsvijand, de Akkerdistel, terug te vinden. Andere bijna-bloeiërs zijn eraan voor de moeite en moeten nu hopen op een tweede kans in het najaar.

Langs de lage weiden wordt mijn tocht opgeluisterd met bedelstrofen van de jonge torenvalken. Ik kan ze zeer dicht benaderen maar ze blijven verscholen in het wilgen-gebladerte. De cirkelende oudervalk zal hen al wel perfect gelokaliseerd hebben maar blijft (door mijn aanwezigheid?) hoog zijn rondjes maken. Even later hoor ik die(?) ouder roepen vanuit het populierenbos, meteen gevolgd door een gefladder van de wegvluchtende kuikens, richting geluid.

Jacques Vanderhaeghe

Mijn wintervogels

RESULTATEN

Al jaren na een voeder ik mijn wintervogels vanaf begin november tot eind februari. Het voer wordt deels los in het gazon gestrooid en deels op de voedertafel (etensresten) of in het voederhuisje (mezenvoer) aangebracht. De actie 'Vogels voeren en beloeren', op gang gebracht in 2000 door wijlen vzw Natuurreservaten en nu in 2001-2002 voortgezet onder Natuurland-vlag, was de aanleiding voor mij om mijn wintervogels wat beter te gaan observeren.

Mijn voorlopige telresultaten (februari ontbreekt) vindt u in de onderstaande tabel. Hierbij staan de getallen voor het hoogste aantal van een soort dat in de aangegeven periode tijdens één waarnemingsmoment werd geteld.